

FAQ

Hello! Welcome to toki pona. Maybe you're new and want to know more about this unknown language. Great! This page will answer your questions.

What is Toki Pona?

It's a small and good minimal language. There are only 14 letters and less than 200 words. The Canadian linguist Sonja Lang created it in 2001. Now there already are thousands of speakers around the world.

Why would I learn Toki Pona?

Maybe you're fascinated by the possibility of describing the world using less than 200 words. Maybe you wish to talk to your friends without other people knowing what you're saying. Maybe you just want to boast of speaking many languages. There are different reasons for different speakers.

How can I learn and where can I use Toki Pona?

There is the official Toki Pona book (The Language of Good) by Sonja Lang and there is her brand new Toki Pona dictionary. There are also many free courses online. Furthermore, there are YouTube videos and Memrise courses. A very popular and old course was o kama sona e toki pona! A newer and up to date course is lipu sona pona. Toki Pona groups and learning resources are on our website:

liputempo.org

If you want to join us, that's great!

ISSN 2752-4639

9 772752 463006

lipu tempo

nanpa moli

jo

2	kulupu o kom ^a pona lon lipu tempo! tempo ni la sin ^a ken kama sona e pilin moli e monsuta mute. monsuta li like tawa sin ^a la o lukin e toki ante e ma sinkapo. kin la mi pilin pona tan ni: jan Nowa li pana e sona pi toki pona tawa jan lili. o musi!	jan lili pi toki pona uta monsuta pilin mi tan "lipu pi nasin sona"
3	toki ante	ma Nota-Molene (Neutral-Moresnet) toki Pantunija (Pandunia)
4	sona	o kalama - ilo kalama pi linja tu tu tan seme la jan Kulisito li moli?
6	ma	tempo suno monsuta
7	toki musi	tempo Kalan Kaja
8		lipu tan jan Sekupija
9		tawa pi pok ^a monsi pi ma Astja nampa tu. ma Sinkapo
10		toki
11		ale tempo
12		pimeja
13	musi	sina wile ala wile pali tawa lipu tempo? o tawa lipu liputempo.org!
14	jan pali	lon lipu ni la, sina ken lukin e ma pi mi mute lon ilo Siko (Discord).

jan pali

1	jan pi pali toki	jan Alonola jan Ke Tami jan Telakoman jan Sose L-S jan Nowa jan Polo
2	jan pi pali sitelen	jan Alonola jan Simo jan Ke Tami
3	jan lawa	jan Eli jan Sonatan
4	jan pi lipu lukin	jan Alonola jan Simo jan Eli jan Sonatan
5	jan pali ante	jan Peja jan Alonola
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		

CC-BY-SA 4.0

law^a jo © 2021 tan jan pali pi lipu tempo
copyright © 2021 by contributors of lipu tempo

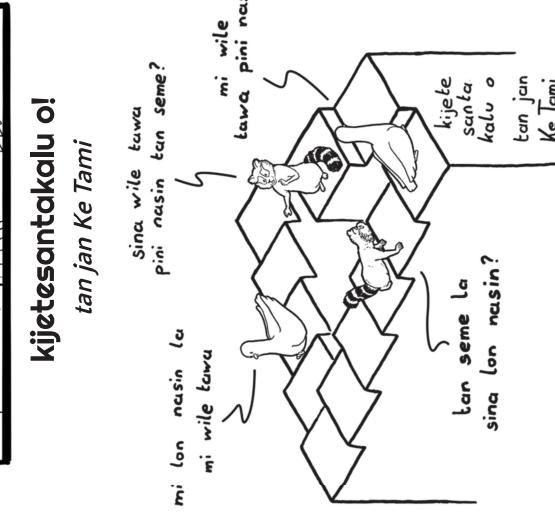
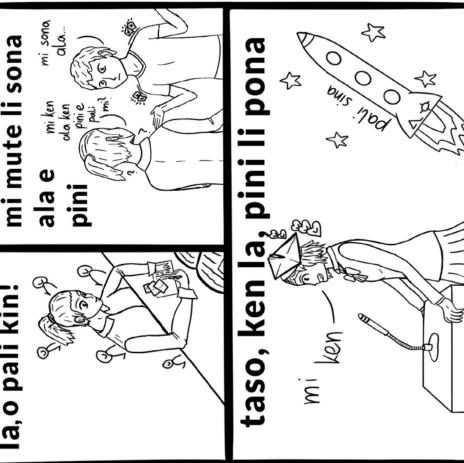
musi

toki nasa *tan jan Alonola*

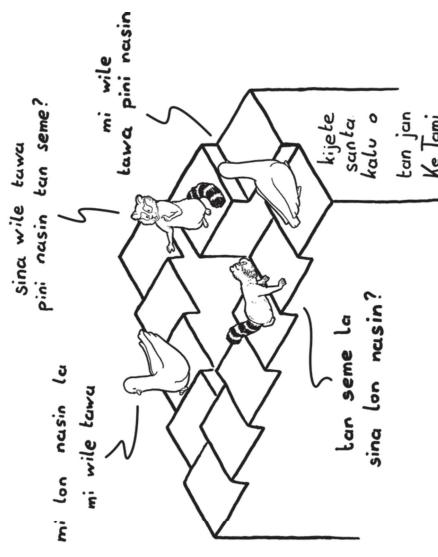
tempo kama la mi lon
jan li ken lukin e kon
telo kiwen li tawa anpa
palisa seli li lon supa
kasi kiwen li lon tomo
miweka e suno
jan li jo e len suli
mi pali e moli
seme li mi?

mi ken *tan jan Alonola*

kijete santakalu o! *tan jan Ke Tami*

uta monsuta¹ *tan jan Ke Tami*

tempo ante la mi toki e nampa tawa ona. ona li ken toki e nampa wan tawa nampa luka luka luka tu tu. mi kute e ni: ona li toki tawa mama ona e ni: "mi jo e sike suno luka tu a!" mama ona li sona ala e ni li toki e ni: "seme?".

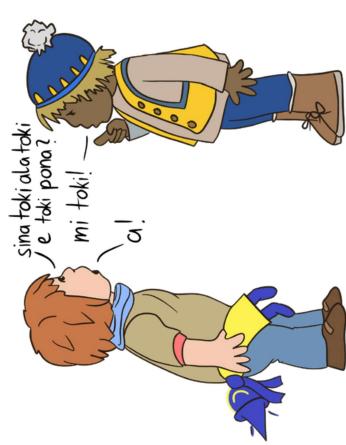
tempo ante la mi toki e nimi "ma" tawa ona. mi toki e pilin pi nimi ni. ona li toki e ni: "ala, mi ma". mi toki e ni: "sina jan Ma, nimi "ma" li ken jo e pilin tu. pilin nanpa wanli ma. pilin nanpa tulijan Ma li sina."

1 "monsuta" li ijo ni: ona li wile pakaia e sina. pilin ike tan ni: ona li wile pakaia e sina.

kulupu

jan lili pi toki pona *tan jan Nowa*

tempo awen la jan Ma li kama sona e toki pona mute. ona li musie ilo pi nimi "toki utala". ona li sona e nimi mute pi toki pona li kama sona e nimi ale. ona li kama sona e sitelen pona kin. tempo ale la ona li wile lukin e nimi kepeken sitelen e sitelen sama mi. toki pona li en pona. mi sitelen e ni tan ona. ona li sitelen e sitelen sama mi. toki pona li ponatava ona!

jan ale li sona e nijan Tewi li pana e toki pona tawa jan lili ona. jan lili ni li jan wan pi toki pona. taso lajan lili ale liken kama sona e toki pona.

tempo kulupu pi ma tomo mi la mi pali tan mani. ni la mi lukin e jan lili lon tempo pi tomo sona ona pini. ni la mi toki tawa jan lili pi nimi "jan Ma". mitu li toki e musi Pokemon [Pokémon] e sitelen kule e ... toki pona. mi pana e sona pi toki pona tawa ona.

open la mi toki e nampa tawa ona. ona li ken toki e nampa wan tawa nampa luka luka luka tu tu. mi kute e ni: ona li toki tawa mama ona e ni: "mi jo e sike suno luka tu a!" mama ona li sona ala e ni li toki e ni: "seme?".

toki tu tu vwan li lon lipu. sitelen li lon. pilin li lon. ona ale li toki e ike. ike toki ni li pona tawa mi la. mi lukin e ale ni lon tempo pimeja tasco. ni la pilin nasami li pilin wawa. pona la kalama ala li lon tomo mi la mi pilin ike mute ala.

toki la. sina ken lon lupa kiwen tawa anpa ma. toki la. sina ken weka e ijo ike. toki la. sina ken awen lon insa pi tomo sina - taso seme ante li lon? toki la. kijetesantakalu² li utala e ike. toki la. sina 2 kijetesantakalu li soweli. sinjin ona li pimeja. linjalil on monsji monsji ona li pimeja li walo.

pillin mi tan "lipu pi nasin sona" *tanjan Telakoman*

toki pona la nimi "pona" lipana e kon tu. kon nampa wan li pilin pona. kon nampa tu li ni: ijo li ijo ala e ijo lili. mute li on insa ona li nasa ala e lawa jan la ijo ni li pona. ala la ijo ni li ike.

ni la jan mute pi toki pona li pilin e ni: o toki ala e sona ike nasa kepeken toki pona. tempo mute li mi pilin sama jan mute ni. tempo mute li mi wile weka tan. sona nasa ale. taso tempo sama la mi lukin e ni: toki pona li ken ilo pi kama pona tawa sona ike nasa. mi pona e sona ike nasa kepeken toki pona la mi kama sona e ijo sin. mi pilin pona. mi musi.

ni la mi pilin pona tan ni: mi lukin e lipu sin pi pona sona. lon toki pona. ni li lipu pi nasin sona (lipupimasinsona.wordpress.com). jan Penanto li ipali e lipu ni. lipu pi nasin sona la jan Penanto li pana e sona wawa sama ni: seme li lon insa pi ko lete suwi? jan li ken awen lon sike suno pi nampa seme? kon sewi li ante e kon ma lon nasin seme? tawa wile sona ale la jan Penanto li pana e lipu lili sin.

lipu lili ale la jan Penanto li kepeken nasin ni: noka la ona li pana e toki pi pana sona lon toki Inli. ona li ante toki e tokin tan toki Inli tawa tokiponali pana e toki pi toki pona lon lawa pi lipu lili. toki pi toki pona la ona li

ken kama sona e nimi "monsuta" e kon ona a. toki li wawa.

jan Kalin li kama e kulu pali. jan kulu pu palili pali e toki ona li pona. li musi wawa, tan toki ona la ona li pona. sina wile ala wile e pilin nasa ike? sina wile la. o lukin e ona a! sina sona ala la o lukin e lipu pini ona - nimi ona li "sona pi ike ken"; ona li toki e ike pi toki ale li ken pana e sona tawa wile lukin sina. sina wile ala o toki e ni tawa jan pi toki pona. "uta monsuta li lon. ona li ken pona tawa pilin sin." sina tan ni: ona li ike tawa pilin mi."

o lukin e ona lon ni: <https://utamonsuta.itch.io/uta-monsuta>

nena la. akesi li wile weka e nena. taso ona li lili. li ken ala pali e ni. ni la. akesi li wile tawa waso, li wile toki e ni: "o pona e uta sina kepeken kiwen nena. o lili e nena." taso lete la. akesi li ken ala tawa kepeken wawa. lete mute li lon la. akesi li tawa e noka wan ona kepeken tempo wan pi pali nena. akesi li tawa waso la, ni li wile e tawa noka pi mute pi mun ale. akesi li tawa, li tawa, li tawa. akesi li pini e tawa, li lon waso la, ni li ale ten-

pimeja *tanjan A/onaola*

uno li lon ala. sina lon ma. sina ken ala lukin. sina pilin e ma. ma li telo. kepeken nimi suli. pimpi toki pi toki pona li ona li pana e kon pi nimi suli ale li lon toki Inli. kepeken nasin ni la jan Penanto li pona e sona. mi lukin e toki li lon toki Inli li mi pilin e ni: toki inli li jan pi nasin sona li kepeken nimi suli li nasa e mi. mi sona ala e kon pi nimi suli. mi sona ala e ni la mi ken ala kama sona e sona suli." taso nimi suli mute li wile ala. nimi suli pi mute li wile tawa pana sona. jan Penanto li kepeken ala nimi suli pi wile ala li on toki pona. jan li lukin e ni la jan li ken pilin e ni: "nimi suli li ken nasa, taso sona suli li nasa ala. mi ken kama sona e sona suli."

jan Penanto li weka ala e nimi suli ale. noka pi toki pi toki pona la ona li pana e kon pi nimi suli on toki Inli. jan li lukin ala e ni la jan li ken ala sona e kon pi nimi suli ni lon toki pona. ken li nili wile, taso nili pana e pilin pi ike li li tawa mi. mi wile e ni: mi lukin taso e toki pi toki ponala mi sona e kon.

taso nili suli alla tan ri: jan Penanto li kepekken ala nimi suli mute, narpa wan la mi ken lukin e kon pi nimi suli lon toki Inli. ni la mi sona pona e kon pi toki pi toki pona.

pona tawa sina, jan Penanto o! jan li lukin e lipu sin la jan li lukin e ni: toki pona li ilo wawa pi pona sona. mi kama sona e ijo mute tan sina.

suno li lon ala. sina lon tomo. sina ken ala lukin. sina pilin e supa lape sina. taso, sina sona ala e ni: seme li on tomo sina.. .

po? ala a! ni li tempo pi tawa akesi taso. ale tempo la, tempo pi tawa akesi li lili mute a, li lili sama tempo ala a.

jan li ken ala ken sona e ale tempo? ala. waso en soweli en akesi li pali, li sike waso e waso e soweli e akesi.

tempo, li kama e waso e soweli e akesi.

sina wile tawa. sina wile weka tan ma ni. sina wile li on tomo sina. sina ken ala. o ala. o lon.

sina lukin e pimeja. pimeja li suli. pimeja li ale. pimeja li lon, taso ala li lon. ala li lon? ala. ale li ken lon. ijo li lon. ijo same? ijo ike? ijo pona?

jyo li tawa sina. sina sona ala e ni: ijo li suli anu lili. sina pilin e ni: ijo li suli.

sina pilin e ijo. ijo li jo e linja mute. al! ijo li pakala e sina kepeken uta ona. luka sina li pakala! al! sina wile tawa. sina ken ala tawa.

jyo li tawa, li tawa kepeken wawa mutte. ijo li ijo ala, li soweli tan ni: ona li jo e linja, e uta, e kiwen uta suli. soweli ni li ike, li ike tawa sina. ona li lon poka sina. ona li kalama. kalama ni li ike tawa kute sina. sina wile molii, li molii and ona.

ona li toki: "sina jan ike! sina palle ijo ike! sina o moli!" ona li toki ala e toki pona. ona toki e toki ante, taso sina sona e kon pi toki ona. al! ona li ipakala e sina, li ipakala e luka sina, e simpin sina, e lawa sina. sina pilin pakala! sina kalama: "o weka! o weka! o weka a a!"

suno li lon ala. sina lon tomo. sina ken ala lukin. sina pilin e supa lape sina. taso, sina sona ala e ni: seme li on tomo sina.. .

po pini mutel li lon. kin la ale li pali pona. tomo pi nasin sewi mutel kin li lon. tomo pi nasin sewi Silami "Sulutan" pi kipisi¹. Alapi en tomo pi nasin sewi Puta "Ki-wen walo pi jan Puta" pi kipisi Sonko li pona nampa wan tawa mi. tomo pi nasin sewi Puta ni li jo e tomo awen lili pi ijo pi tempo pini e tomo lipu pi nasin sewi Puta kin. ma Sinkapo la tomo sin musi kin li lon. pana lukin la tomo palisa "Malinapesan" (Marina Bay Sands) li pona mute tawa mi. ona li tomo palisa tu wan lon poka pi telo suli. taso ona li jo e supa suli lon lawa ona. supa ni li wan e tomo suli like tawa aksesi. waso li ijo suli

¹ "kipisi" li ijo lili pi ijo suli

toki

ale tempo
tanjan Ke Tami

ale tempo li tempo suli a. jan li ken ala ken sona e ona? o kutee toki ni:
toki la, nena kiwen pi suli mute li lon. kiwen ona li kiwen wawa. waso li kama, li pona e uta ona kepeken kiwen nena. tan nila, kiwen lili lili lili lili kama weka lili. waso li tawa weka, li mama e waso lili, li moli lon tempo. waso lili li kama suli. tempo sike mutel li kama la, waso li kama lon nena kiwen, li pali sama mama ona. ni ale li sikelon tempo, li kama, li kama, li kama, li lili pi mute ala e kiwen, li lili e kiwen, li lili e kiwen. tempo waso mute li kama mute suli sama mute pi mun ale lon sewi pimejia, li kama mute suli suli kin a. tempo la, nena kiwen li ala tan ni.

palisa tu wan li jo e pokis telo pi tawa telo e ma lukin pi ma weka. ma Sinkapo la tomo awen suli ijo pi tempo pini kin li lon. ona li jo e ijo pona mute tan ma Asija ale. ma Sinkapo li wan e ijo ante mute e nasin kulupu mute. ma ni li jo e mani mute kin e tomo sonda suli nampa wan pi ma Asija.

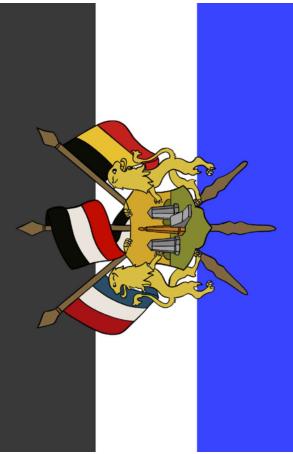
tempo mute la mi tawa ma Sinkapo. tan ma tomo Kuwala Luppu la mi ken tawa kepeken tomo tawa kulupu anu tomo tawa kon. taso awen pi ma Sinkapo li wile e mani mute sama ma Elopa. mi ken awen lon tomo pi jan tawa pi ma Sinkapo lon tempo suno wan, la mi ken awen lon tomo pi jan tawa pi ma Malasija lon tempo suno tu tu anu tu tu wan kepeken mani sama al: taso ma Sinkapo li ma pi pona mute tawa mi a.

ma Nota-Molene (Neutral-Moresnet)

tanjan Alonola

tempo pini la, ma Nota-Molene li lon. lawa pi ma tomo Win (Wien, Vienna) li tok e ni; ma sema li jo e ma sema. taso, lawa ni li nasa. ma Pojesen (Preußien, Prussia) li tok e ni; ma Nota-Molene li ma mi. taso, ma Netelan li tok e ni; ma Nota-Molene li ma mi!

jan lawa li utala, ona li wile e ma Nota-Molene. pini la, ona li tok e ni; ma Nota-Molene li ma pimittu! nimi "Nota" li sama pi nimi "Insa" tan ni; ma ni li insa pi ma Pojesen pi ma Netelan. tempo sike pi lawa pi ma tomo Win (1815) la, jan pi mute lili (256) li lon ma Nota-Molene. taso, tempo sike kama mute (~1837) la, jan mute li lon. tempo sike kama mute (1858) la, jan mute pi nampa ni li lon: "2575" jan mijie mute li tawa ma Nota-Molene tan ni: ona li wile ala utala. tempo open pi utala suli nampa wan la, jan mute pi nampa ni li lon: "4668".

ona li wile e ni; ma Nota-Molene li ma Epelanto, li ijo e nimi Amikejo. toki Epelanto la, nimi Amikejo li jo e kon ni; ma pi jan pona.

jan sona Kutawe Ko (Gustave Roy) en jan lawa Wilen Moli (Wilhelm Molly) li jan suli pi kulupu Epelanto ni. tempo sike kama (1908) la, kulupu Epelanto pi ma ale li ante e ma tomo lawa ona; ma tomo Sene li ma tomo lawa ala, ma tomo Molene li ma tomo lawa. kin la, jan pana pi telo nasa li pali e sitelen ke-peken toki Epelanto a.

tempo pini la, utala suli nampa wan li lon. taso, pini la, utala suli nampa wan li lon. ma Nota-Molene li lon ala, tempo ni la, ma Nota-Molene li lon ma Pesje.

ni la, tempo sike kama (2003-2005) la, jan Lito li pali e toki Lone. nimi ona li tan ma mute, li tan ma Elopa taso ala. jan Lito li wile e ni; nimi ona li tan ma ale, li pona tawa pilin pijan ale. jan Lito en jan Poken Jale (Florent Garet) tan ma Kansse en jan Jen Wilkinson (Jens Wilkinson) tan ma Mewikal li pali e toki sin: toki Kaja (Gaia). taso, ona tu wan li pini ala e toki Kaja, tempo sike wan la, jan Lito en jan Jen li pali e toki Pankaja

toki Pantunija (Pandunia)

tanjan Alonola

toki Pantunijal li toki pi ma ale. jan li pali e toki Pantunija sama toki pona. toki pona la, toki Pantunija li jo e ijo mute sama.

tempo pini pi toki Pantunija

tempo sike mutel pini la (2000), jan Lito Kusala (Risto Kupsa) li kama sona e sona pi toki sin. toki sin ni li toki Epelanto, li tok Ito, li tok Olapi, li tok In-

ni ale li ale tempo anu sema? ala a! ni li tempo pinenawantaso. o kute e ni:

soweli lili la, nena li pona. waso li weka e nena la, ni li like tawa soweli. ni la, ona li pali sine nena. taso ona li iwwawa ala. ona li tawa e kiwen pilili mute la, ona li wile e tempo wan pi nena wan. nena li wile e kiwen lili pi mute pi mun ale. soweli li pali, li pali, li pali, li suli lili e nena, li suli e nena. nena li suli samsa tempo pini la, ni li ale tempo anu sema? ala a! ni li tempo pi pali nena taso. o kute e ni:

nena li like tawa aksesi. soweli lili li pali

(Pangaja). taso, ona li pini ala kin e toki ni.

open pi toki Pantunija

tempo sike nanpa luka wan pi toki pona (2007) la, jan Lito li pali e toki Pantunija. ona li pana e ona tawa kulupu pi ilo sona, tempo sike kama la, kulupu li lon. ona li jo e kulupu pi toki Pantunija lon lipu Pepu (Facebook).

tempo sike nanpa tu pilipu pu la (2016), kulupu pi toki Pantunija li kama suli. ona li pali e kulupu lon ilo Telekan (Telegram), tempo sike kama (2017) la, toki Pantunija li lon lipu tempo Infelinkusika Tatunsi (Interlinguistica - Tartuensis) li lon lipu Kesiteja Kelija (Keksityjä kiel-lä). kin la, kulupu pi toki Pantunija li lon lipu Wesi (Reddit).

jan li pali e len ni lon tempo sike nanpa tu tu pilipu pu (2018).

tu li lon, jan pali li pilin pona tan ona. mi toki e ni: o kama sona e ona!

kon pi toki Pantunija

toki Pantunija o pona tawa jan ale. ni la, ona lijo e kon ni:

jan ale li ken kama sona e ona lon tempo sama. jan ale li pilin sama tawa toki Pantunija tan ni: ona lijo e ijo tan toki pijan ale.

jan ale li pilin e ni: toki ni li pona. kama sona ona li kepeken e wawa illi. jan ale li pilin e ni: toki ni li pona tan ni: toki Pantunija li kepeken lawa pona. jan ale li ken pona ilo e toki Pantunija. jan ale li pilin e ni: toki ona en kulupu ona li pana e ijo tawa toki Pantunija.

o kama sona e toki Pantunija

a! sina wile kama sona e toki Pantunija anu sema? pona! olukin:

sina wile toki e ni: toki! sina ken toki e ni: "salam!" sina wile toki e ni: (o) lape pona! sina ken toki e ni: "salam sona" sina ken aia ken lukine ijo? nimi "salam" li sama nimi "toki!". kin la, nimi "sona" li sama nimi lape.

nimi pi mute lili pi toki Pantunija li sama toki pona, taso, nimi "mi" li sama! "mi" li mi. kin la, nimi "ni" li sama! musi: taso, o awen! nimi ante li lon sinpin nimi. toki Pantunija la, sina toki ala e ni: jan ni. sina toki e ni: njan.

pona! taso, sema li "pona" kepeken toki Pantunija? pona li ni: "bon" sina o kama sona e ni: nimi pona en nimi Pon (bon) li jo e mama mama sama: nimi Pona (bona) tan toki Lasina anu toki Loma ante.

tempo sike ni en tempo sike pini la, ante muite li lon. jan pali li ante e kalama ona lon tempo sike pini. tempo sike ni la, ona li ante e ni: toki Pantunija o jo ala e nimi pi pini ante. toki Pantunija li sama pi toki pona. toki Pantunija en toki pona la, sina ken ala ante e nimi. toki inli la, sina ken ante e nimi, o lukin: mi lon - | * am*. sina lon - You * are*.

jan Arle (Hamlet) li toki tawa jan pona moli ona, ona li pilin e ni: ona li molis e ona sama, li pilin e kon lon. (toki ante nili jo ala e nasin pi kalama pona)

lon anu lon ala, nili wile sona: lon lawa la ona li pona ala pona tawa pilin e palisa utala tan ken pi sona ala. anu, lon ante telo suli pi ken ik, lon ante e ike ni la: tawa moli, tawa lape; moli li lape taso; kon pinimi ni "lape" la, ona li toki e mi mute, li pinie ni: ona li pini ala pini e pilin ike, e ijo sin ike mute, pi sijelo ale li kama tawa? ona li pini tawa wile mute, moli lape. lape li ken pi sitelen lape; lon, nillijo awen. lon lape moli ni, sitelen seme li kama? tempo pi mi weka tan lon la, ni o awen e mi, ni li panae. lon pi tempo suli tawa ijo ike.

toki
"jan Lomijo en jan Sulijeto" li lipu pi nimi suli. ona li toki e olin pi ante lawa, li pali e pilin suli pi kon olin lon kulupu mi mute. jan Lo-

*Ioka - luka + noka

ma
tawa pi pokimonsi pi ma
Asia
nanpa tu. ma Sinkapo
tan jan Polo

mijo li tan kulupu Kapule, jan Sulijeto li tan kulupu Montaku. taso, ona tu li jan olin, jan Sulijeto li wile e ni: jan Lomijo li weka tan kulupu ona tawa lon poka jan Sulijeto. (toki ante ni lijoe nasin pi kalama pona)

olin o, sina jan Lomijo tan sem? o ante man, o weka e nimi. sina wile ala e ni la, o toki e olin sina: "mi weka e nimi" kulupu taso li ante mi la: sina sina, jan Montaku al: "Montaku" li sem? on loka * al, lon linja ala kin, lon sinpin al, lon sijelo ale ala, o nimi ante. nimi li kon sem? kasikuli kepeken nimi ale li suwi: nila, jan Lomijo pi nimi ni al, li awenjo e pona suli on' jan Lomijo o weka e nimi'sina. lon lupa tan weka e nimi, o pana e mi.

enjan Palata li kulupu lili, taso toki ona li lawa lon ma Sinkapo. lon la ma Sinkapo li toki lawa tu tu ni: toki Inli, toki Sonko (toki Mantalin [Mandarin]), toki Tami (Tamil), toki Male. sitelen ale pima Sinkapo (tomo esun, nasin, tomo lawa en ante) lijo e tokiti tu tu ni.

ma Sinkapo li ma lili mute li ma tomo kin. ma Sinkapo li lon ma insa pi telo suli. ma Malasija en ma Indonesia la ma Sinkapo li lon insa. jan li ken lukin pona e ma Sinkapo tan ma tomo Jopalu (Johor Baru) pi ma seli pi ma Malasija. lon la ma Sinkapo li ante mute ala tan ma Malasija. ma Malasija en ma Sinkapo la jan Male (Malay), jan Sonko en jan Palata li lon. taso ma Malasija la kulupu jan suli narpa wan li jan Male. ma Sinkapo la kulupu jan suli narpa wan li jan Sonko. jan Male

mi toki e ni: salam safar!

o kallama - ilo kalama pi linja tu tu

tan jan Alonola

mije li kama jo e len majuna e len sinpin e len meli. ni tawa lukin sama jan wawa (Gwachod). ona li pali e kalama suli tawa ni: ona li kama jo e kili suwi. jan li pilin e ni: pali ni la, kon ike li weka tan ma. meli walo li jo e pilin tu wan: ken la, ona li awen pona ema moli e nasin sike. taso, jan ante li tok i e ni: ona li apejia² li moli e jan tawa. pimeja Kalaan Kaja la, jan li wile sona e tempo kama. meli pi olin ala li pana e selo kili tawa ma. onal li pana e sitelen open pi olin ona.

ilo kalama mute li lon. sina ken pana e kalama kepeken nasin ni: sina ken selo wawa e ilo kalama, sina ken selo e linja pi ilo kalama kepeken ilo selo, sina ken selo e linja kepeken luka sina, sina ken selo kin e ijo ante!

tempo mute la, mi kalama kepeken ilo kalama pi linja tu tu. sina wile kalama kepeken ilo kalama ni la, sina o kepeken e pilisla soweli.

ilo kalama pi linja tu tu li jo e kipisi tu: pok i kalama en pilisa pi linja soweli. pilisa pi linja soweli li jo e pilisa pi kasi kiwen, e linja soweli mute. linjan li selo e linja pi pok i kalama. pok i kalama li kasi kiwen. ona li jo e pok i wan, e pilisa. pini pilisa la, sike li lon. nimi pisike ni li pipi pok i (toki inli: snail). sike ni la, linja tu tu li open. pini ona li lon anpa pi pok i kalama. pilisa li selo e linja wan anu linja tu (anu linja mute) la, kalama li lon. kalama sewien kalama anpa li lon. linja

kama.

mije li kama jo e len majuna e len sinpin e len meli. ni tawa lukin sama jan wawa (Gwachod). ona li pali e kalama suli tawa ni: ona li kama jo e kili suwi. jan li pilin e ni: pali ni la, kon ike li weka tan ma. meli walo li jo e pilin tu wan: ken la, ona li awen pona ema moli e nasin sike. taso, jan ante li tok i e ni: ona li apejia² li moli e jan tawa. pimeja Kalaan Kaja la, jan li wile sona e tempo kama. meli pi olin ala li pana e selo kili tawa ma. onal li pana e sitelen open pi olin ona.

apeja li pali ike

2

mama mami li moli e ona: taso, sun'sina pimejia, a, sina pini alajo e pona; sina anpa ala tan moli sina kama suli li on sitelen: a jan li ken kon, li ken lukin la ni li awen la, sina awen lon. toki pi jan wantan jan Anle

[LIPU ANPA LIJO E TOKI TAWA MOLI PI ONA SAMA]

toki musi

*lipu tan jan Sekupijia
tan jan Sose L-S*

toki ante pi palii tan jan Sekupijia (William Shakespeare) li pana e ijo mute. ona li pana e lipu suli, e lipu pi nimi jasima (ona li nimi pi sinpin ante), e nimi sin. tempo ale la ona li ante e toki Inli. jan mute li ante e palii ona tawa toki mute pi ken nanpa atá, taso ni li tawa toki pona ala. toki Sekupijia li ken ike kin la, jan mute sin li ken ala sona e nimi majuna (sin ala) ona. jan wan li tokie ni tawa mi. sitelen pi toki ante Sekupijia sina li mi ken kama sona e lipu ona. mi wile mute e ni: mi ken pana e sona ni itawa jan ante kin.

lipu lili nampa 18 (sonnet 18)
jan toki li toki e olin ona, li sama olin ona tawa ma kasi, taso, jan li toki illi e olin ona la, jan li toki suli e ma kasi. (toki ante ni li joe nasin pi kalama pona)
mi toki ala toki e ni la
sina sama tempo suno pona?
kon li utala e kasi illi,
tempo illi li ona li pin:
ken la seli li moli e ijo,
sinpin ona li kama pimeja;
ijo illi ni ale li pin,

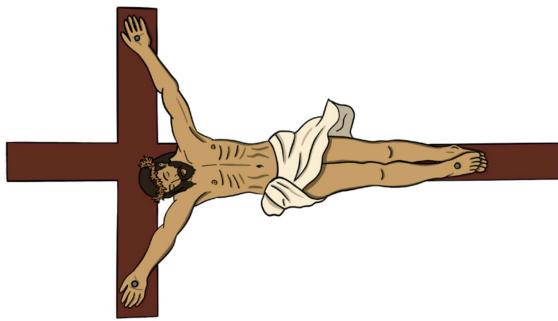
pi poka open li pali e kalama anpa mute.
linja pi poka pin li pali e kalama sewi.

sina wile ilo e ilo kalama pi linja tu tu la, o pali e ni: tempo mute la, sina o kama sona e nasin kalama. tempo sike luka luka la, mi kalama: taso, kalama li pona ale ala. sina o jo e tempo mute, e wawa mute o kama jo e ilo kalama o tawajan pi pana sona pi sona kalama. pini la, o musi, o kalama!

jan pi kulupu Katoliko li toki e ni: jan Jesu li moli lon palisa suli la, nimi "Jan Jesu pi ma Nasalemu, lawa pi kulupu Je-jusin (יֵהוָה יְהוּדָה רֶגֶל יְהוּדָה אֲמֹרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תּוֹךְ לְעַדְיוֹן)" li lon sewi pi lawa ona. ni li tan ipu pi jan Son (John). jan Katoliko li pilin e ni: jan Jesu li moli tawa mi mute: ona li pana pi suli mute mutte e lon sewi. tan ni la, kon sewi li pakala ei apeja (pali ike) jan. tempo ni la, sitelen illi pi jan Jesu lon palisa li len e jan mute pi kulupu Katoliko, anu jan ni li jo e sitelen ni lon tomo ona.

tempo pinila, kulupu Nosika (Νυστικός, Gnōstikós) li lon. ona li pilin e ni: kon

sewi pali pi ma nili ike mute, ona li pilin e ni: akesi! lon ma kasi Eten (Garden of Eden) li sevi Kulisito! jan Nosika li pilin e ni: jan Jesu li sama ala pi sevi Kulisito!

to. lon tempo pi kama anpa telo la, sewi Kulisito li kama lon jan Jesu. lon palisa suli la, kulupu Nosika li pilin e ni: sewi Kulisito li weka tan jan Jesu, anu ona li pa sona aal a li pilin e ni: jan Simon li moli lon palisa suli.

jan pi kulupu Ototoko (Eastern Orthodox) li pilin e ni: sewi li pana e jan Jesu tawa mi mute. jan Jesu li utala e jan Sartan, li utala e moli. lon palisa la, jan Jesu li pilin e utala ni, li anpa e jan Satan, li anpa e moli. tan nila, jan mute pi kulupu Ototoko li toki e ni: jan li ken kin kama utala e ike, li anpa e jan Satan e moli.

jan pi kulupu Silami (Islam) li pilin e ni: jan Jesu li sevi lla (ﷺ) ala. taso, ona li Jan toki li pana e lipu tan sevi tawa kulupu jan. jan Jesu li moli ala lon palisa suli, taso ona li sevi tawa ma sewi. jan Silami li pilin e ni: lipu Pepu (Bible) li kama pakala. lipu Kulan (Qur'an) li toki ante. tan tu ni la, ona li weka e pilin pi jan Jesu lon palisa.

tempo suno monsuta li tan tempo Sow-en (Samhan).

taso, tempo pini pi mute ala la, ma Alan li jo e len monsuta. ona li pali ala e tempo Saman. ona li pali e tempo pi jan sevi moli lon tempo suno kama pi tempo suno monsuta. taso, tempo sin la, tempo suno monsuta li lon tan ni: tempo suno kamatu li tempo pi jan sevi moli, li tempo pi jan moli ona tu li tempo moli. kon moli li kon monsuta. ni la, tempo sin la, tempo suno monsuta li lon ma Alan. tempo kama lili la, tempo suno monsuta li tawa ma Piton (Britain).

jan Alan mute li tawa ma Mewika. ona li pali e tempo suno monsuta. lon ma Mewika. jan ante mute li pilin pona tan tempo suno monsuta. ona li pali kin e ona. tempo kama sin la, jan pi ma ante li pali e tempo suno monsuta. nimi ona li tempo suno Elowin (Halloween). jan lon ma Elopa, lon ma Amelika, lon ma Asia, lon ma Setapika, lon ma Mosanpi, lon ma Sinpapuwe li musi tan tempo suno Elowin.

seme li tempo suno monsuta? jan li pali jan li jo e len monsuta. len ni o weka e ijo ike, e jan moli ike. jan lili li tawa tomo mute, li kama jo e suwi! jan li pali e ijo monsuta, li pali kin e ijo ike, jan li pana ala e suwi la, [ken la, jan la, jan li pali e ijo ike] lili musi tawa ona.

kin la, jan li ante e tomo ona. jan mute li pali e kili suli suno, li supa e ona lon simpin tomo. tan li iseme? jan Jako (Jack Oldfield) li pok e jan sevi moli. jan Jako li toki e ni tawa jan sevi moli: sina o weka tan mi lon tempo ale! ni li lon. tempo kama la, jan Jako o moli. jan Jako li ken ala tawa ma moli pona. taso, ona kin li ken ala tawa ma moli ike (pi jan sevi moli), ni la, ona li jan moli lon ma ni. taso, jan sevi moli li pana e kili selli tawa ona tan ni: tempo pimeja li pimeja mute! ni la, jan mute li pali e kili selli monsuta. kili ni li weka e jan moli ike a!

nasin majuna¹ mute li lon poka tempo ni. ken la, kulupu li tawa musi lon sike pi seli suli (Coelcerth). ona li sitelen e nini ona lon kiwen li pana e kiwen ni lon selli. seli li kama lili la, jan ale li tawa wawa tawa tomo ona. ona li pilin e ni: ona li awen lon la, ona li lukin e kon pi ken ike. ken ike ni li wile moku e kon jan. ken ike ni li mani meli pi linja monsi ala (Yr Hwch Ddu Gwta), anu ona li meli walo (Y Ladi Wen) pi lawa ala. kama suno la, jan li oko e kiwen ona. kiwen li lon ala la, jan pi kiwen ni li moli lon sike. jan lili 1 ijo "majuna" li ijo pit tempo mute pi ma jan.

tempo Kalan Kaja

tan jan Sose L-S

tempo suno monsuta¹

tan jan Alonola

tempo sike ale la, jan li wile pilin monsuta. tempo suno wan la, jan li jo e len monsuta. ni li lon tempo suno monsuta.¹ tan pi tempo suno monsuta li ni: tempo pini mute la, ma Alan la, jan li pali e tempo suno monsuta tan ni: tempo seli li pilini, tempo selli li pilini la, sowelli li tawa tomo tan ma. sama ni la, jan moli li tawa tomo tan ma moli. ni la, jan li pali e seli suli. li jo e len monsuta tan ni: ona li wile weka e jan moli ike. taso, jan sona li pilin e pilin mute. jan sona mute li toki e ni:

¹ monsuta li pilin ike tan ni: sina pilin e ni: ijo ike li wile pakala e sina.